

'Karateslag/Minna zoekt oefenruimte' door Dorthe Nors

Uitgeverij Podium brengt al enkele jaren metenige regelmaat bundels met korte verhalen uit, waaronder noemenswaardige verhalenbundels als *Vuurpijlen vangen* van Karen Köhler, *Ambulance* van Johan Harstad en *Noodlanding* van Kira Wuck. Een van de recentere bundels in deze serie is van de hand van de Deense schrijfster Dorthe Nors (1970). Haar aanbevelingswaardige *Karateslag/Minna zoekt oefenruimte* is een zogenaamd omdraaiboek, dat naast de verhalenbundel *Karateslag* ook de vorig jaar in Denemarken verschenen novelle *Minna zoekt oefenruimte* bevat.

Karateslag is een bijzondere bundel, niet alleen qua inhoud, maar ook het verhaal eromheen is alles behalve doorsnee. Zo schreef Dorthe Nors deze verhalenbundel in slechts twee weken(!), is de bundel in Denemarken eerst in 2008 en vervolgens nogmaals in 2014 uitgegeven en was Nors, toen haar verhaal *Reiger* (wellicht het sterkste verhaal uit *Karateslag*) in 2013 in *The New Yorker* gepubliceerd werd, de eerste Deense auteur ooit van wie er werk in dit prestigieuze tijdschrift verscheen. Dorthe Nors brak vervolgens internationaal door en haar verhalen verschenen in verschillende gerenommeerde tijdschriften, maar ze werd ook geroemd door Oprah – die haar werk vergeleek met Deens design: “spaarzaam en subliem”.

Karateslag bestaat uit vijftien (zeer) korte verhalen waarin ogenschijnlijk ‘gewone’ mensen de hoofdrol spelen. Ze voelen zich vaak eenzaam of onbegrepen door hun directe omgeving, en zijn veelal ongelukkig in de liefde. Vaak worden er dingen niet uitgesproken of houden ze iets voor de buitenwereld verborgen. Mede hierdoor krijgt het alledaagse in veel verhalen een onverwachte wending.

Kenmerkend voor *Karateslag* zijn ook de vaak scheve verhoudingen tussen de verschillende personages onderling. Het zijn verhalen over de verhoudingen tussen mannen en vrouwen, tussen volwassenen en kinderen en tussen mensen en dieren, waarbij de sterkste, dominante partij de ander doorgaans niet goed behandelt.

Dorthe Nors’ verhalen worden bevolkt door dominerende mannen (zoals Carl Erik, een opvliegende man met een “lange lijst belastende karaktereigenschappen” -p.74- uit het titelverhaal, of de naamloze protagonist in *De boeddhist* – een met ironische humor doorspekt verhaal over een man die na zijn scheiding boeddhist besluit te worden, maar er nogal een dubbele moraal op nahoudt), door vaak ietwat naïeve vrouwelijke personages die verlaten zijn door hun partner en/of ongelukkig zijn in de liefde, en door kinderen die lijden onder de scheiding van hun ouders.

Een drietal verhalen uit de bundel wordt vanuit perspectief van een kind verteld. Dit naïeve perspectief brengt met zich mee dat er door de jonge vertelstem een positiever, sympathieker beeld van de ouder in kwestie geschetst wordt dan deze verdient, zoals bijvoorbeeld in *Eendje*, waar het kind uit wiens perspectief het verhaal verteld wordt alles wat zijn vader zegt voor waar aanneemt, simpelweg omdat het de vader van de verteller betreft en het jonge kind hem (dus) op een voetstuk plaatst.

We zaten in de woonkamer tv te kijken. Toen gaf papa een duwtje tegen mijn knie, waarop hij naar mama wees die in haar stoel in slaap was gevallen. Haar kin was op haar borst gezakt en vlak onder haar huid trilde er iets als haar spieren zich ontspanden. Toen zei papa glimlachend: Zoals ze daar zit kun je wel zien dat mama in wezen een dier is.

Maar toch hield hij van mama. Hij kon niet leven zonder haar, want zo waren mannen, zei hij (p. 42).

Deze onsympathieke man houdt er verschillende vrouwen op na, behandelt zijn vrouw respectloos en vermoordt pasgeboren eendenkuikens, maar is in de ogen van zijn kind toch vooral de man die hen uitgroeef als ze ingesneeuwd waren en de vader in wiens sterke armen hij altijd veilig landde als hij in de lucht gegooid werd.

Des te schrijnender wordt het als het kind zelf ook opeens tot het besef komt dat zijn ouders ook maar gewone mensen zijn, zoals in het verhaal *Wintertuin*, waar een zoon ineens inziet dat zijn vader eigenlijk helemaal niet zo bijzonder is, maar dit enkel in zijn ogen is. Vervolgens durft hij zijn vader bijna niet meer aan te kijken, bang om ook de onbeduidende doorsneeman te zien die zijn vader eigenlijk is.

Het klinkt misschien onbenullig, maar pas toen drong het tot me door dat ik de enige was die wat bijzonders in mijn vader zag. Eigenlijk was het alleen door de manier waarop ik naar hem keek, dat hij zich onderscheidde van een willekeurige doorsneeman die vervangen kon worden door iedere andere willekeurige doorsneeman. Als ik hem niet leuk vond, zou hij niets voorstellen en als hij niets zou voorstellen, zag het er knap beroerd voor me uit (p. 32).

Noemenswaardig is ook het opvallend grote aantal dieren dat in deze bundel opduikt – er zijn veel honden, maar ook eenden, reigers en konijnen – dieren die in veel gevallen mishandeld worden en/of slecht aan hun einde komen. *Genadeschot* gaat over twee vrienden die afgesproken hebben steeds elkaars honden dood te schieten om ze zo een goede dood te geven (“*Een genadeschot, terwijl de hond iets aan het doen is wat hij graag doet, is een mooie dood voor een hond, zelf wil hij ook best neergeknald worden wanneer hij op z’n diepst in Tina is*” – p. 17), in *Moeder, moeders moeder en moeders zus Ellen* draait een oude vrouw konijnen de nek om. Hier speelt het dierengeweld zich weliswaar meer op de achtergrond van het verhaal af, maar is daarmee niet minder wreed. In tegendeel.

Dit laatste geldt overigens niet alleen voor het dierengeweld. In sommige verhalen speelt het fysieke geweld zich af in de periferie, slechts tussen neus en lippen door of in een bijzin benoemd, en wordt er terloops verteld over een in stukken gesneden lichaam in een koffer of over iemand die in elkaar geslagen wordt, zonder dat dit het hoofdthema van het verhaal is. Andere keren neemt het geweld een meer prominentere en meer primaire rol in, zoals in het sterke titelverhaal *Karateslag*.

Mede doordat er ook terloops en tussen neus en lippen door over ‘grote’ gebeurtenissen verteld wordt, lijkt het alsof er heel erg veel gebeurt, en lijken de verhalen stuk voor stuk veelal langer dan de paar pagina’s die ze beslaan. Dorthe Nors stopt haar verhalen vol met zorgvuldig afgewogen details, maakt zijsprongen, laat haar personages hun gedachten de vrije loop gaan of associatieve verbanden leggen en zo plots van onderwerp wisselen, om (vaak) uiteindelijk weer terug te keren naar het beginpunt. Soms is het hierdoor moeilijk om te onderscheiden of iets zich alleen in het hoofd van een personage, of in de dagelijkse werkelijkheid van de verhaalwereld afspeelt – dit is bijvoorbeeld het geval in *De zomer van de begraafplaatsen*, een verhaal dat Dorthe Nors naar eigen zeggen binnen een half uur geschreven heeft.^[1]

Qua thematiek past de novelle *Minna zoekt oefenruimte* – de andere kant van het omdraailboek – prima bij de verhalen uit *Karateslag*. Ook hier is de hoofdrol weggelegd voor een eenzame vrouw (Minna) die snakt naar van alles wat ze mist in het leven. Deze componiste zoekt eigenlijk zoveel meer dan alleen oefenruimte; een partner, liefde, een kind, haar plaats in de wereld. Ze heeft moeite om echt contact te maken met anderen, zowel online als offline. Sociale media spelen een belangrijke rol, niet alleen in het verhaal, maar ook wat vorm betreft.

Minna zoekt oefenruimte bevat ongeveer evenveel pagina’s als alle verhalen uit *Karateslag* bij elkaar, maar heeft een compleet andere en originele vorm: het is een poëtische novelle, of prozagedicht, dat enkel uit hoofdzinnen bestaat. Het bevat steeds één zin per regel, en vaker niet dan wel ook maar één regel per zin. De novelle is als een reeks Facebookstatussen of Whatsapp-berichten – kort en krachtig, in weinig tekens en bovendien zonder bijzinnen. Ook persoonlijke voornaamwoorden worden ontweken, wat het taalgebruik iets naïefs geeft:

Minna zit op Facebook.

Minna is op de kop af veertig.

Minna is componist.

Minna kan vier instrumenten spelen.

Minna is haar oefenruimte kwijt.

Minna woont op Amager. (p. 7)

Als vormexperiment is het bijzonder, maar de gekozen vorm met korte staccato zinnen beïnvloedt wel de manier van lezen en jammer genoeg ook de inhoud, die oppervlakkiger blijft dan die in de verhalen uit *Karateslag*. Hoewel misschien bedoeld met een knipoog, is ook zeker het einde wat (te) flauw. Maar gelukkig kan je het boek dan altijd nog omdraaien. De verschillende verhalen in *Karateslag/Minna zoekt oefenruimte* verschillen (natuurlijk) in kwaliteit, maar over het algemeen

gezien is het een bijzonder sterke verhalenbundel die doet hopen op meer.

Side-note: Ondanks de vele eenzame, gepijnigde zielen en al het beschreven geweld, is dit zeker geen gitzwarte, lugubere bundel. Voor wie hier toch bang voor is, is er altijd nog *De grote tomaat*, een ontroerend verhaal over een schoonmaakster en een koerier op een fiets zonder remmen. Want ook het schrijven van een (tot op zekere hoogte) complexloos, romantisch verhaal beheerst Dorthe Nors.

Uitgeverij Podium, 2016

Pagina's 256

Vertaald uit het Deens door Edith Koenders (*Kantslag* en *Minna mangler et øvelokale*)

ISBN 978 9057 597 732

Recensie door Kyra, augustus 2016.

^[1] Zie: <http://www.theparisreview.org/blog/2014/03/18/getting-slapped-around-an-interview-with-dorthe-nors/>

Juni (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Afgelopen maand heeft de Surinaamse schrijfster **Astrid Roemer** de *P.C. Hooftprijs* in ontvangst genomen voor haar hele proza-oeuvre. Het was aanleiding voor de meeste zich literair respecterende media om haar te interviewen en iets over haar te schrijven. Ze had zich al langere tijd teruggetrokken, stond weinig meer in de literaire belangstelling en publiceerde slechts af en toe.

☒ Twee artikelen zijn mij opgevallen: een interview door Annemarie van Niekerk, hieronder in de link, en *De pen is opgedroogd in Suriname* in Trouw over de literatuur in het hedendaagse Suriname, waar nog maar weinig lezers en schrijvers zijn. Tijdens de onafhankelijkheidsstrijd in de jaren 60-70 drukte de literaire wereld een groot stempel op de ontwikkeling in de toenmalige Nederlandse kolonie. Toen Suriname eenmaal onafhankelijk was, vertrok niet alleen Astrid Roemer naar Nederland, maar ook andere schrijvers als Karin Amatmoekrim, Chitra Gajadin en Joanna Werners. Inmiddels keert ook een aantal terug, o.a. essayiste en dichteres Karin Lachmissing die in 2013 debuteerde met de bundel *Nergens groeit een boom die haar aarde niet vindt*. Zij noemt angst een van de belangrijkste redenen voor de situatie in de Surinaamse literatuur, m.n. angst voor conflicten. Je moet als Surinamer vooral onvoorwaardelijk achter je land staan. "Daar zouden we los van moeten komen", zegt ze. Een andere nieuwe schrijversnaam is Iraida van Dijk-Ooft, die in september debuteerde met de roman *Geen weg terug*. Illustratief vertelt ze dat er een half jaar later nog geen enkele recensie is verschenen en geen boekwinkel in Paramaribo het boek verkoopt, terwijl ze zelf na negenmaal herschrijven tevreden is met haar debuut. Het zal de tijdgeest zijn, zegt ze, de sfeer van economische crisis, vriendjespolitiek en een te snelle tevredenheid als verdediging tegen het gebrek aan zelfvertrouwen.

Surinaamse schrijfsters die ik nog graag onder de aandacht wil brengen zijn *Cynthia McLeod*, *Ellen Ombre*, en *Bea Vianen*.

Dit voorjaar zijn van Astrid Roemer een aantal herdrukken uitgekomen, omdat er niets meer in druk was. Daarnaast was ☒ nieuw het 2e deel van haar autobiografie, *Liefde in tijden van gebrek*, een verslag over de periode dat zij zich had teruggetrokken. Ze schrijft over haar verontwaardiging, haar levenspijn bij de worsteling met een wereld die maar niet wil leren van de geschiedenis en blijft vervallen in herhaling van het kwaad, haar gehechtheid aan landen waar ze komt, haar vrienden en familie en ook over de liefde voor het schrijverschap, de taal en de muziek.

Artikelen: http://www.leesliter.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=708%3Aannemarie-van-niekerk-in-gesprek-met-astrid-h-roemer&catid=66%3Ainterviews&Itemid=213

en <http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/4302629/2016/05/18/De-pen-is-opgedroogd-in-Suriname.dhtml>

Juni is elk jaar de maand van het festival van Poetry International en van de thrillers, een combinatie van tegenstellingen in de literaire wereld.

☒ Van 7 t/m 11 juni wordt in Rotterdam het **47e Poetry International Festival** georganiseerd. Dit jaar zal een groot deel

zich afspelen in het Ro Theater en rondom de Witte de Withstraat, waar verrassende en uitdagende dichters uit binnen- en buitenland in veel verschillende talen zullen vertellen, voordragen, vertalen etc. Er staan veel vrouwen op de lijst: Laura Accerboni, Aase Berg, Anneke Brassinga, Sonja vom Brocke, Esther Kinsky, Ruth Lasters, Sinéad Morrissey, Barbara Pogacnik, Lisa Robertson, Ann Vickers en Anne Vegter.

Het festivalthema dit jaar is *Newspeak*. Hoe gaan dichters om met allerlei nieuwe taalvormen? Met nieuwe taal die ontstaat door vermenging van talen en culturen in grote steden en op internet? Met slang en de vele citaten op sociale media? Met de ideologische en vervuilde taal van de politiek, reclame en journalistiek?

Op 9 juni zal de jaarlijkse C. Buddingh'-prijs uitgereikt worden voor het beste poëziedebuut van het jaar. Genomineerde vrouwen zijn Sebastiene Postma met **Trappen** en Marieke Rijnveld met **Kalfsvlies**.

Meer info: <http://www.poetryinternationalweb.net/pi/site4/festival/index/nl>

De maand van het **spannende boek** is dit jaar verkort tot twee weken, van 3 t/m 19 juni. De achtergrond ervan is dat een maand lang spanning en thrillers als thema vasthouden, ondanks de populariteit ervan, voor boekverkopers te veel van het goede is. *Bloed in de polder* is het thema dit jaar, ofwel de Hollandse thriller. Nederland zal de plaats delict zijn. Dat kan een mooie inkijk opleveren in onze eigen samenleving, voor en achter de voordeur. En het kan een heel andere blik werpen op onze Hollandse gezelligheid en tolerantie.

Meer info: <http://www.spannendeboekenweken.nl/>

Nederland is, vergeleken bij bijvoorbeeld Scandinavië, niet erg bekend om zijn thriller-schrijven. Toch zijn er heel wat zo genoemde 'zusters in het kwaad' als *Esther Verhoef*, *Marion Pauw*, *Saskia Noort* en *Simone van der Vlugt*, schrijfsters die meestal wel bekend zijn. Afgelopen twee jaar heeft Hannah Kuipers voor de vrouwenbibliotheek recensies geschreven van 'de betere thriller'. Zij zocht naar schrijfsters die niet alleen een spannende boek met een kloppend plot schrijven, maar ook "met meerdere verhaallijnen, met levensechte personages die zich binnen het verhaal ontwikkelen, met onderwerpen van algemeen maatschappelijke waarde en met algemeen menselijke problemen, in een goede stijl en met goed taalgebruik. *Krenten uit de thrillerpap*." Zij was enthousiast over juist heel andere en veel minder bekende schrijfsters als Isa Maron, Jessica Lutz en Violet Leroy. Over hen alle drie heeft ze recensies geschreven, die op onze website te vinden zijn. Van harte aanbevolen.

Weer (te?) veel onlangs uitgebrachte titels:

- Van de Italiaanse Elena Ferrante is het 3e deel van haar vierluik Napolitaanse romans uitgekomen. In **Wie vlucht en wie blijft** zijn de twee meisjes volwassen vrouwen, afkomstig uit een vergelijkbaar sociaal milieu, maar ze leven in heel verschillende omstandigheden. Wat overeenkomt is dat beide vrouwen vechten tegen wat van hen wordt verwacht: berusting in moederschap, onwetendheid en onderwerping. Elena Ferrante, die haar echte identiteit bewust geheim houdt, wordt door velen de hemel in geprezen voor haar prachtige romans over het vrouwelijk bestaan, en over vriendschap en rivaliteit. Een recensie van deel 1 staat op onze website, van deel 2 is die in de maak. <http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/03/01/de-geniale-vriendin-door-elena-ferrante/>

- Josepha Mendels . *Het eigenzinnige leven van een niet-nette dame* is een nieuwe biografie geschreven door Sylvia Heimans over schrijfster Josepha Mendels (1902-1995). Ze werd schrijfster nadat ze (als Joodse) na de oorlog terugkwam uit Engeland, waar ze via allerlei (gevaarlijke) omwegen terecht was gekomen. Ze had een groot verlangen naar vrijheid en ongebondenheid, verwerkte dat in haar romans en leefde het daarnaast ten volle uit, ze was bijvoorbeeld een van de eerste bewust ongehuwde moeders (BOM). In 1947 debuteerde ze met *Rolien en Ralien*, een verhaal over de ontluikende lesbische gevoelens van een jong meisje, onbevangen en delicaat verwoord beschreven. De biografie verschijnt tegelijk met een herdruk van **Je wist het toch** een roman over een bijzondere liefde in oorlogstijd in London. Zie ook verderop bij de Schwob leesclub.

- **Winter-IJsland** van Laura Broekhuysen, met de ondertitel: Mijn eerste jaar in een verlaten fjord. Het zijn poëtische schetsen over het leven in IJsland nadat ze met haar man naar zijn geboorteland emigreerde. Ze kochten er een huis aan een eenzame baai, met vier hectaren onontgonnen grond.

- **Ik heet Lucy Barton** van de Amerikaanse Elizabeth Strout gaat over de vaak zeer ambivalente en kwetsbare relatie, die tussen moeder en dochter. Lucy Barton is langzaam aan het herstellen van wat een simpele operatie had moeten zijn. Haar moeder, met wie ze in jaren niet gesproken heeft, komt op ziekenbezoek.

- In **Haar goede hand** schrijft ook Marion Bloem over de gecompliceerde haat-liefde relatie tussen zichzelf en haar

moeder. Moeder heeft geheugenproblemen en daarom heeft ze de zorg voor haar op zich genomen. Moeder had een moeilijke jeugd, met een jappenkampverleden en de revolutietijd waarin ze veel van haar meisjesdromen heeft moeten opgeven.

- Met **De barones** schreef Janny de Heer een biografische roman over Mijnsje Bezemer, een NSB-kind dat na de oorlog probeerde iets te bereiken in de maatschappij, maar werd eerst door haar gefrustreerde moeder, later door haar manipulerende en tirannieke echtgenoot tegengewerkt.

 - De Deense Dorthe Nors (1970) brak internationaal door met de nu vertaalde verhalenbundel **Karateslag**. Ze beschrijft alledaagse levens die een onverwachte wending nemen, en ontleedt het absurde in de menselijke geest. De bundel bevat ook de poëtische novelle **Minna zoekt oefenruimte**.

- **Het geluk van de wijngaard** van de Spaanse Maria Dueñas gaat over een vrouw in de koloniale tijd. Zij leert een schatrijke en weer arm geworden man waar het in het leven om gaat. Het verhaal gaat van de jonge republiek Mexico naar het prachtige koloniale Havana, en van West-Indië naar Andalusië.

- In **Rachels verzet** van de Nieuw-Zeelandse Julie Thomas staat een jonge vrouw vlak voor de Tweede Wereldoorlog haar baby af. Het boek onthult meer van de schrijnende geschiedenis van de familie Horowitz. Het is een apart te lezen vervolg op *De jongen, de viool en de meester*.

En er waren meerdere debuten afgelopen maand:

- Edith Tulp richtte in 2008 richt de FairPen Foundation in Oeganda op. In **De bushsoldaat** controleren twee vrienden, een Nederlander en een Oegandees de door Nederland gesubsidieerde ontwikkelingsprojecten in het Afrikaanse land en registreren elke onregelmatigheid. De vriendschap echter komt zwaar onder de druk te staan als een voormalig kindsoldaat in aanraking komt met Amerikaanse evangelisten die hem ervan overtuigen de 'zieke ideologie' van de homoseksualiteit te bestrijden.

 - **De plantrekkers** van Heleen Debruyne is een tragikomische roman, waarin verschillende mensen en nationaliteiten samenkomen in een Vlaams provinciestadje met een overschot aan verkeersdrempels. Er ontstaan grote problemen in kleine ruimtes, waarbij het grootste probleem de zelfbegoocheling van de mens is.

- In **Winternabijheid** van Mirna Funk vertegenwoordigt Lola de stem van een jonge Joodse generatie en ze vertelt over het leven tussen Berlijn en Tel Aviv, tussen feesten en de oorlog in Gaza. Een emotionele, hedendaagse roman vol tegenstrijdigheden, angsten en vreugde, en tegelijk een zeer actueel en politiek boek.

- **Niemand is verloren** van de Amerikaanse Catherine Lacey sloeg in Amerika in als een bom en werd daar beschouwd als een van de beste boeken van het jaar. De jonge vrouw Elyria besluit op een dag om zonder iemand iets te vertellen een enkele reis naar Nieuw-Zeeland te boeken en daarmee haar man, haar werk en het hele New Yorkse leven achter zich te laten. Kan iemand verloren zijn?

- In **Dinsdagnachten in 1980** van de eveneens Amerikaanse Molly Prentiss herleven de jaren 80 in New York. Binnen de loop van een jaar zullen de levens van drie mensen (een recensent, een schilder en een muze) dramatisch veranderen, als het lot hen dwingt hun relatie tot elkaar en de kunst opnieuw te definiëren. "Je krijgt zin om in het vliegtuig te stappen", las ik in een recensie.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

Op 4 en 5 juni organiseert Salon Saffier een voorstelling over het leven en werk van de Amerikaanse dichteres **Emily Dickinson** (1830-1886). Het is een ode samengesteld aan de hand van haar gedichten, brieven en biografische gegevens. De titel *Teruggeroepen* is ontleend aan een kort briefje dat ze schreef aan haar lievelingsnichten, *Called back*. Dood en eeuwigheid zijn haar voornaamste onderwerpen, maar ook lof op de natuur en de liefde. Haar gedachten en vergelijkingen zijn origineel en tijdloos, en daardoor ook nu nog actueel en oorspronkelijk. In de voorstelling zullen gedichten en briefteksten afgewisseld worden met 'Lieder ohne Worte' van Felix Mendelssohn. Zie ook vorige nieuwsbrief. Meer info: <http://www.salonsaffier.nl/Programma+informatie.php?id=247&nav=2>

 - De eerste editie van het Schwob-leesclubfestival afgelopen januari was geslaagd. Op 19 juni volgt in Utrecht een tweede, en na de zomer doen ook Maastricht en Groningen mee. Op 8 verschillende locaties zullen leesclub-bijeenkomsten plaatsvinden, waar 8 verschillende mooie maar vergeten klassiekers besproken zullen worden. Het zijn

moderne klassiekers uit de 20e eeuw, die om verschillende redenen nooit eerder in het Nederlands zijn verschenen, of al lang niet meer verkrijgbaar waren, o.a. **Je wist het toch** van Josepha Mendels, **De ontdekking van de wereld** van Clarice Lispector en **Kind van alle landen** van Irmgard Keun. Meer info: <http://www.hetliteratuurhuis.nl/agenda/797/>

- Op 22 juni organiseert Savannah Bay het jaarlijkse **Uit de boekenkast**, als onderdeel van het Midzomergracht festival. Drie talentvolle jonge schrijfsters (*Hanna Bervoets, Niña Polak en Maartje Wortel*) gaan met elkaar in gesprek over hun eigen werk, en over dat van Andreas Burnier. Wat kan Andreas Burnier betekenen voor de huidige generatie schrijvers? Ook Andreas Burnier-biografe Elisabeth Lockhorn praat mee.

Meer info: http://www.savannahbay.nl/index.php?agenda_id=289&pageid=7

 - Een tweetal lezingen van de Vrije Academie: op 24 juni houdt Karin Braamhorst een lezing over **Catharina de Grote**, 'Europa's grootste keizerin. Ze werd als 14-jarige Duitse prinses uitgehuwelijkt aan tsaar Peter III die ze met een coup na een half jaar tsarentroon aan de kant zette. Ze was een verlicht despote die veel hervormingen tot stand bracht en ook een groot kunstliefhebster. De lezing hoort bij een grote tentoonstelling over haar levensverhaal in de Hermitage Amsterdam (vanaf 18 juni). Op 11 juni is er in Hilversum weer een lezing over vrouwelijke filosofen door Frederique Petit. Meer

info: https://www.vrijeacademie.nl/5649/uitgebreid-zoeken/lezing-catharina-de-grote/?utm_source=clang&utm_content=656950-443140&utm_medium=email&utm_campaign=06.023+29-05-2016+zo

en: https://www.vrijeacademie.nl/4234/uitgebreid-zoeken/studiedag-grote-vrouwelijke-filosofen/?utm_source=clang&utm_content=656950-443140&utm_medium=email&utm_campaign=06.023+29-05-2016+zo

- Op 29 juni is er op de luchtplaats van de voormalige gevangenis aan het Wolvenplein (Utrecht) een literaire voorstelling over het gevangenisleven, **De gevangenismonologen**. Schrijfsters Christine Otten en Manon Uphoff hebben verhalen van ex-gevangenen omgewerkt tot monologen. Ze geven een blik in een wereld die de meesten van ons niet kennen, met verhalen die doorgaans verborgen blijven. Met poëzievoordrachten, o.a. van Ester Naomi Perquin, en de mogelijkheid tot vragen stellen aan ex-gevangenen.

Meer info: <http://www.hetliteratuurhuis.nl/agenda/795/>

 - Ook op 29 juni eert Introdans in de stadsschouwburg van Utrecht de choreografe **Lucinda Childs**. Ze staat bekend als een van de grand old ladies van de moderne dans en onderscheidt zich met een bewegingsstijl die geheel eigen is: altijd abstract, bijna mathematisch en - ook door de eigen manier waarop ze de muziek gebruikt - erg moeilijk om te dansen. Een aantal van haar 'mooiste parels' zullen worden uitgevoerd.

Meer

info: https://www.stadsschouwburg-utrecht.nl/programma/?maand=2016-06&p=3#modal=/programma/5396/Introdans/End_of_Season_Leve_Lucinda/

- Nog slechts t/m 5 juni is er in de Kunsthall in Rotterdam een tentoonstelling over de relatief onbekende **Sara Swart**: **Fatale kunst**. Aan de hand van schilderijen en beelden zowel uit haar collectie van andere kunstenaars als uit haar eigen werk wordt een beeld van haar wereld geschetst. Haar belangstelling ging uit naar alle mogelijke kunst disciplines en ze werd 'muze van de tachtigers' genoemd door haar vriendschap met vele kunstenaars die zij ondersteunde.

Meer info: <http://www.kunsthall.nl/nl/tentoonstellingen/fatale-kunst/>

Bibliotheek-nieuws

- In september zal het nieuwe seizoen beginnen van de **leesgroep** en van de **poëziegroep**. De definitieve plannen zullen in de volgende brief bekend zijn.

Zoals het er nu naar uitziet, zijn beide groepen behoorlijk vol, en is er nauwelijks/geen plaats voor 'instromers'. Maar, we kunnen wel nieuwe groepen starten. De huidige leesgroep is op vrijdagmiddag, een (donderdag?)avondgroep zou een goede mogelijkheid kunnen zijn. De poëziegroep is op woensdagavond, een middaggroep zou daar een aanvulling kunnen zijn. Als je belangstelling hebt om deel te nemen aan een nieuwe lees- of poëziegroep, wil je dat dan laten weten

via info@vrouwenbibliotheek.nl

- Het catalogiseren op de vrijdag wordt nog steeds vervolgd. Dat betekent dat de bibliotheek voorlopig regelmatig op vrijdagmiddag open zal zijn. Voor de meest recente informatie hierover de kalender op onze

website: <http://vrouwenbibliotheek.nl/kalender/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De gelukkigen van Kristine Bilkau, *Overal vogelzang* van Evie Wyld

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/05/17/de-hemel-boven-parijs-door-bregje-hofstede/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/05/21/de-komst-van-de-wolven-door-sarah-hall/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/05/09/alles-verandert-door-kristien-hemmerechts/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/05/26/naar-het-licht-door-elina-hirvonen/>

De leenbijdrage voor 2016 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en '*leenbijdrage 2016*'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 30 mei 201